

ทะเบียน
ภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลก้ามปู
อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

คำนำ

หนังสือฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการเผยแพร่ผู้ที่มีความรู้ทางด้านปรัชญาชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ตำบลก้ามปู อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อเป็นการยกย่องเชิดชู และประชาสัมพันธ์ให้คนรุ่นหลังได้รับทราบ เพื่อเป็นการส่งเสริม อนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีผู้สืบทอดและได้เรียนรู้สำหรับผู้มีความสนใจ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือฉบับนี้คงมีประโยชน์ไม่มากนักน้อยสำหรับผู้ที่มีความสนใจไม่มากนักน้อย และขอขอบคุณผู้มีส่วนร่วมที่ได้จัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นมาทุกภาคส่วน ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
อบต.ก้ามปู

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

๑. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลก้ามปู	๑
๒. ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมประเพณี	๓
๓. ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลก้ามปู	๔
๔. ประวัติส่วนตัวปราชญ์ชาวบ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลก้ามปู	๖

ส่วนที่ ๑

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลก้ามปู

๑. สภาพทั่วไป

องค์การบริหารส่วนตำบลก้ามปู ตั้งอยู่รอบนอกเขตเทศบาลตำบลพยุหะภูมิพิสัย พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ทางทิศเหนือของอำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีระยะทางห่างจากอำเภอพยุหะภูมิพิสัย ประมาณ ๔ กิโลเมตร และมีอาณาเขต ดังนี้

๑. ทิศเหนือจดตำบลการแอน
๒. ทิศใต้จดตำบลปะหลาน
๓. ทิศตะวันออกจดตำบลเวียงชัยและตำบลหนองบัวแก้ว
๔. ทิศตะวันตกจดตำบลลานสะแก

๒. เนื้อที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลก้ามปู มีเนื้อที่ทั้งหมด ๔๒ ตร.กม. หรือมีเนื้อที่ ๒๖,๒๕๐ ไร่

๓. ภูมิประเทศ

องค์การบริหารส่วนตำบลก้ามปู มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบและที่ราบสูงไม่มีภูเขาหรือแม่น้ำไหลผ่าน

๔. จำนวนหมู่บ้าน

จำนวนหมู่บ้านในเขตอบต.ก้ามปู ทั้งหมด ๑๗ หมู่บ้านได้แก่

๑. หมู่ที่ ๑ บ้านโนนปอ
๒. หมู่ที่ ๒ บ้านนาเลาะ
๓. หมู่ที่ ๓ บ้านโนนรัง
๔. หมู่ที่ ๔ บ้านหนองสนม
๕. หมู่ที่ ๕ บ้านดอนแคน
๖. หมู่ที่ ๖ บ้านหัวหมู
๗. หมู่ที่ ๗ บ้านคูริง
๘. หมู่ที่ ๘ บ้านดอนดี
๙. หมู่ที่ ๙ บ้านหนองขาม
๑๐. หมู่ที่ ๑๐ บ้านหนองฝื่อ
๑๑. หมู่ที่ ๑๑ บ้านโนนสมบูรณ์
๑๒. หมู่ที่ ๑๒ บ้านไทยเจริญ
๑๓. หมู่ที่ ๑๓ บ้านดอนดี
๑๔. หมู่ที่ ๑๔ บ้านหัวหมู
๑๕. หมู่ที่ ๑๕ บ้านหนองสนม
๑๖. หมู่ที่ ๑๖ บ้านไผ่ทองพัฒนา
๑๗. หมู่ที่ ๑๗ บ้านดอนแคนใต้

๔. ประชากร

ประชากรทั้งสิ้น ๖,๗๘๘ คน แยกเป็นชาย ๓,๓๙๙ คน หญิง ๓,๓๘๙ คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย ๑๖๐.๖๑ คน/ตร.กม.

๕. สภาพทางเศรษฐกิจ

๖.๑ อาชีพ

- เกษตรกรรม (ทำนา)
- รับจ้างทั่วไป
- ค้าขาย
- ข้าราชการ ลูกจ้างของรัฐ ฯลฯ

๖.๒ หน่วยธุรกิจในเขตอบต.ก้ามปู

- ปั้มน้ำมันและก๊าซ ๑ แห่ง
- โรงสี ๓๓ แห่ง
- ร้านค้า ๕๙ แห่ง

๕. สภาพทางสังคม

๗.๑ สถานศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา ๓ แห่ง
- อาชีวศึกษา ๑ แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๔ แห่ง
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ๑ แห่ง

๗.๒ สาธารณสุข

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ๑ แห่ง
- อัตราการมีและการใช้ส้วมราดน้ำร้อยละ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณี

๑. สถาบันและองค์การศาสนา

ปัจจุบันสถาบันและองค์การศาสนาองค์การบริหารส่วนตำบลก้ามปู มีวัด ๙ แห่ง และโบสถ์คริสต์ ๑ แห่ง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลก้ามปูส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธและนับถือศาสนาคริสต์บ้าง

๒. ศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณี

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลก้ามปู ในรอบหนึ่งปี จะมีการทำบุญประเพณีที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา คือฮีตสิบสอง เป็นประเพณีที่ชาวบ้านปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน ถึงแม้ว่าจะถูกลบเลือนไปบ้างบางประเพณี

คำว่า “ฮีต” หมายถึง จารีตประเพณี ส่วน “ฮีตสิบสอง” หมายถึงประเพณีการทำบุญที่ทำกันภายในหนึ่งปี และพิธีกรรมจะทำการกันทุกปี ทุกเดือนจนครบสิบสองเดือน และได้มีการเปลี่ยนแปลงวัสดุบางชนิดที่ใช้ในการประกวดพิธีกรรมตามความเหมาะสม และสะดวก ประเพณีที่ถือปฏิบัติกันมีดังนี้

เดือนอ้าย	ทำบุญประเพณีขึ้นบ้านใหม่
เดือนยี่	ทำบุญประเพณีบุญคุณลานหรือบุญคุณสู่ขวัญข้าว
เดือนสาม	ทำบุญประเพณีบุญข้าวจี
เดือนสี่	ทำบุญประเพณีบุญพระเวส
เดือนห้า	ทำบุญประเพณีสงกรานต์
เดือนหก	ทำบุญประเพณีบุญบั้งไฟ
เดือนเจ็ด	ทำบุญประเพณีบุญเบิกบ้าน
เดือนแปด	ทำบุญประเพณีเข้าพรรษา
เดือนเก้า	ทำบุญประเพณีบุญข้าวประดับดิน
เดือนสิบ	ทำบุญประเพณีบุญข้าวสาก
เดือนสิบเอ็ด	ทำบุญประเพณีบุญออกพรรษา
เดือนสิบสอง	ทำบุญประเพณีบุญกฐิน

ด้านสังคมและวัฒนธรรม ประชาชนอยู่แบบพึ่งพาและอาศัยกันแบบเครือญาติร่วมกันส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม การให้การยอมรับและเคารพผู้อาวุโส มีการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เช่น เด็กและ คนชรา คนพิการ

ส่วนที่ ๓ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการทางปัญญาที่คนในชุมชนท้องถิ่นคิดขึ้นจากการเรียนรู้การถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคแต่ละสมัย

ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลก้ามปู มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อเป็นการสืบสานต่อให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้ต่อไป กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลก้ามปู จึงได้จัดทำฐานข้อมูลทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยจำแนกประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่นแบ่งเป็น ๕ ด้าน ดังนี้

ด้านที่ ๑ ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

- ด้านการสานแห
- ด้านการเย็บผ้า
- ด้านการจักสาน
- ด้านการทอผ้าไหม

ด้านที่ ๒ ด้านศิลปะพื้นบ้าน

- ด้านการเป่าแคน
- ด้านผญาแห่งนางแมว
- ด้านหมอลำ

ด้านที่ ๓ ด้านการเกษตรกรรม

- ด้านเกษตรกรรม
- ด้านเลี้ยงสัตว์
- ด้านปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

ด้านที่ ๔ ด้านแพทย์แผนไทย

- ด้านหมอนวดแผนไทย
- ด้านหมอเป่ากำเร็ดและงูสวัด
- ด้านหมอน้ำมนต์
- ด้านยาหม้อ

ด้านที่ ๕ ด้านภาษาและวรรณกรรม

- ด้านภาษาประจำท้องถิ่น
- ด้านวาดภาพ/เขียนภาพ
- ด้านงานปั้น หล่อ

**ทะเบียนประวัติข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน
ตำบลก้ามปู อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม**

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ความเชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมายเหตุ
ด้านเกษตรกรรม				
๑	นายปรีชา ชัยบัว	๑๖๙ ม.๑๓ ต.ก้ามปู	อาสาปศุสัตว์	
๒	นายธวัชชัย อีคะละ	๔๓ ม.๑๓ ต.ก้ามปู	โคกหนองนา	
๓	นายทองพัน สีทาสี	๙๓ ม.๑๓ ต.ก้ามปู	เกษตรผสมผสาน	
๔	นางสัง เสาร์มัน	๑ ม.๑๓ ต.ก้ามปู	เกษตรผสมผสาน	
๕	นายชดา แอบจิหาต	๓๗ ม.๘ ต.ก้ามปู	เกษตรกรรม	
๖	นายสมบัติ อินธิพันธ์	๗๐ ม.๑๗ ต.ก้ามปู	เกษตรผสมผสาน	
๗	นายบุญครอง คุณำ	๗๙ ม.๑๗ ต.ก้ามปู	เกษตรทฤษฎีใหม่	
๘	นายอาคม ยิ่งจันทร์	๖๔ ม.๑๗ ต.ก้ามปู	ปศุสัตว์	
๙	นายประจักษ์ โคตะมะ	๙๓ ม.๑๗ ต.ก้ามปู	เกษตรผสมผสาน	
๑๐	นายทวีศักดิ์ ประสบผล	๒๒ ม.๕ ต.ก้ามปู	เลี้ยงสัตว์	
๑๑	นายสุริยชัย ตริวิเศษ	๒๘ ม.๑๑ ต.ก้ามปู	เกษตรกรรม	
๑๒	นายพูล ศุภผล	๓ ม.๑๒ ต.ก้ามปู	เกษตรผสมผสาน	
๑๓	นางทอง ตูร์รัมย์	๒๓ ม.๑๕ ต.ก้ามปู	เกษตรผสมผสาน	
ด้านหัตถกรรม				
๑	นายอนุรักษ์ ยิ่งจันทร์	๖๔ ม.๑๗ ต.ก้ามปู	พานบายศรี	
๒	นางทิพวัลย์ คำแสนพันธ์	อบต.ก้ามปู	สานตะกร้าจากเส้นหวายเทียม	
๓	นางบุญศรี ยิ่งแม่นवाद	๔๒ ม.๑๓ ต.ก้ามปู	เย็บผ้า	
๔	นายประยูร เทียงไธสง	๓๐ ม.๓ ต.ก้ามปู	จักสาน	
๕	นางบัวไท สนมรัมย์	๖๓ ม.๑๓ ต.ก้ามปู	ทอผ้า	
๖	นายแดง ปะนามะเส	๘ ม.๘ ต.ก้ามปู	จักสาน	
๗	นายโอภาส พูลวงษ์	๓๕ ม.๑๗ ต.ก้ามปู	จักสาน	
๘	นางจินดาพร พระราช	๒๙ ม.๕ ต.ก้ามปู	เย็บผ้า	
๙	นายหนูคล้าย ศรีแสงนาค	๑๐ ม.๑๒ ต.ก้ามปู	จักสาน	
๑๐	นางพวงเพ็ญ กะตะศิลา	๗๔ ม.๑๒ ต.ก้ามปู	เย็บผ้า	
๑๑	นางสงวน สร้อยโชติ	๗๒ ม.๑๒ ต.ก้ามปู	ทอผ้า	
๑๒	นางกาไว ลุนลาพร	๕๑ ม.๑๒ ต.ก้ามปู	ทอผ้า	
๑๓	นางเพ็ง จันทพัฒน์	๒๘ ม.๑๒ ต.ก้ามปู	ทอผ้า	
๑๔	นายแก้ว พูลวงษ์	๓๘ ม.๗ ต.ก้ามปู	จักสาน	
๑๕	นายสมหมาย ตีตติขา	๖ ม.๑ ต.ก้ามปู	จักสาน	
๑๖	นายทองสุข ทองทูล	๙ ม.๒ ต.ก้ามปู	จักสาน	
๑๗	นายสมาน ป้อมมายั๊บ	๑๓ ม.๒ ต.ก้ามปู	จักสาน	
๑๘	นายชนิตา ชันอุดทา	๕๑ ม.๒ ต.ก้ามปู	เย็บผ้า	
๑๙	นายสมัย ปิระกาโน	๖๗ ม.๒ ต.ก้ามปู	เย็บผ้า	

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ความเชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมายเหตุ
ด้านอุตสาหกรรม				
๑	นายบุญ ลีหล้าน้อย	๔๒ ม.๑๗ ต.ก้ามปู	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม(ตีมีด)	
๒	นายถา บุญกลางศรี	๕๖ ม.๑๖ ต.ก้ามปู	ทำเครื่องเรือนจากไม้	
๓	นายอุทัย พิมพ์ศักดิ์	๒๐ ม.๑๔ ต.ก้ามปู	ทำเครื่องเรือนจากไม้	
๔	นายอุดม ตั้งขารี	๖๒ ม.๓ ต.ก้ามปู	ทำเครื่องเรือนจากไม้	
๕	นางสาวสุดใจ นาคนิล	๒๓ ม.๑๐ ต.ก้ามปู	ทำเตา	
๖	นายบุญยัง พิมพ์สุวรรณ	๗ ม.๑๑ ต.ก้ามปู	แปรรูปไม้	
๗	นายอุทิศ หมอคำ	๖๓ ม.๑๕	แปรรูปไม้	
ด้านการแพทย์ไทย				
๑	นางแหวน นาราวงษ์	๕๘ ม.๑๔ ต.ก้ามปู	สมุนไพร	
๒	นางบุญเที่ยง กองแก้ว	๕๒ ม.๑๓ ต.ก้ามปู	นวดแผนไทย	
๓	นางพัชรา ปะถานะ	๖ ม.๓ ต.ก้ามปู	นวดแผนไทย	
๔	นางสนั่น ปุงปอพาน	๕ ม.๑๓ ต.ก้ามปู	นวดแผนไทย	
๕	นายบุญจันทร์พานิช	๑๓ ม.๑๓ ต.ก้ามปู	นวดจับเส้น	
๖	นายสอน กะตะศิลา	๑๔ ม.๑๓ ต.ก้ามปู	นวดจับเส้น	
๗	นางสำเนียง สุทธิสาร	๓ ม.๑๑ ต.ก้ามปู	สมุนไพร	
๘	นางสะอึ่ง กะตะศิลา	๔๒ ม.๑๒ ต.ก้ามปู	สมุนไพร	
๙	นางสาวทิพยาภรณ์ ฤกษ์มา	๖๕ ม.๗ ต.ก้ามปู	นวดแผนไทย	
๑๐	นางหนูจันทร์ ศรีบุญเรือง	๔๑ ม.๑๕ ต.ก้ามปู	นวดแผนไทย	
๑๑	นางสมหวัง แปพรมราช	๓๙ ม.๑๕ ต.ก้ามปู	นวดแผนไทย	
๑๒	นางฮวย ทรพีสิงห์	๘ ม.๑๕ ต.ก้ามปู	นวดแผนไทย	
๑๓	นางหงส์ ยางนามอินทร์	๕ ม.๑๕ ต.ก้ามปู	สมุนไพร	
ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
๑	พจอ.ไพโรจน์ โยชน์ด้วง	อบต.ก้ามปู	การอนุรักษ์ป่า	
ด้านศิลปกรรม				
๑	นายวัลลภ พวงพันธ์	๔ ม.๑๔ ต.ก้ามปู	หมอลำซิ่ง	
๒	นายทวี สัตบุตร์	๑ ม.๑๑ ต.ก้ามปู	นิทานพื้นบ้าน	
๓	นายสุนี มณีจินทา	๔๔ ม.๑๓ ต.ก้ามปู	ดนตรี	
๔	นายเสริม อุทปา	๗๒ ม.๑๓ ต.ก้ามปู	ดนตรี	
๕	นายอารี อีคะละ	๕๐ ม.๘ ต.ก้ามปู	หมอลำ	
๖	นางลำไย ทองจันทร์	๑๐ ม.๒ ต.ก้ามปู	หมอลำ	
๗	นางบุบผา พันทะท้าว	๓๖ ม.๒ ต.ก้ามปู	หมอลำ	
๘	นางบัวสี สุทธิเรือง	๒๙ ม.๑ ต.ก้ามปู	หมอลำ	
๙	นายสังวาล นารี	๓๔ ม.๑๔ ต.ก้ามปู	หมอแคน	
๑๐	นายพรมมา พิมพ์สุวรรณ	๒๖ ม.๑๔ ต.ก้ามปู	หมอแคน	

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ความเชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมายเหตุ
ด้านภาษาและวรรณกรรม				
๑	พระครูสารวชิรคุณ	วัดโสมนัส	ภาษาถิ่น/ภาษาบาลี	
๒	นายบุญยั้ง จุรัมย์	๗ ม.๘ บ.ดอนตูม	ภาษาถิ่น	
ด้านอื่น ๆ				
๑	นายบล เมฆหลวง	๖ ม.๘ ต.ก้ามปู	พิธีกรรมทางศาสนา	
๒	นางทองบุ หยิบรัมย์	๓๒ ม.๗ ต.ก้ามปู	พิธีกรรมทางศาสนา	
๓	นายทองสุข ทองมูล	๙ ม.๒ ต.ก้ามปู	พิธีกรรมทางศาสนา	
๔	นายมาย ผุยหัวดง	๒๐ ม.๒ ต.ก้ามปู	ศาสนา-ประเพณี	
๕	นายบุญสุวรรณ พงษ์หนองพอก	๑๙ ม.๒ ต.ก้ามปู	ศาสนา-ประเพณี	
๖	นางบุญเฮ้า สังก์สุวรรณ	๓๑ ม.๒ ต.ก้ามปู	ศาสนา-ประเพณี	
๗	นายประยูร เทียงไธสง	๓๐ ม.๓ ต.ก้ามปู	ศาสนา-พิธีกรรม	
๘	นายสมชาย จันทร์บุตรศรี	๑๕๓ ม.๑๐ ต.ก้ามปู	พิธีกรรมทางศาสนา	

ทะเบียนราษฎรชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลก้ามปู

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม “งานจักสาน”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล	นายประยูร เทียงไธสง	ชื่อเล่น ตายูร
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด	๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๑	อายุ ๗๕ ปี อาชีพ เกษตรกรทำนา
๓. ที่อยู่	เลขที่ ๓๐ หมู่ที่ ๓ บ้านโนนรัง ต.ก้ามปู อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม	

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น ศึกษาพัฒนาต่อยอดจากการบรรพบุรุษ

ประสบการณ์ และความภาคภูมิใจ การสานกระติบข้าว สร้างรายได้ให้กับครอบครัว ปัจจุบันมีออเดอร์จากชาวบ้าน เห็นว่าใช้แล้วทนทาน ต้นทุนไม่แพง จึงสั่งทำ ตนจึงรู้สึกภูมิใจที่สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ถึงแม้เป็นจำนวนเงินไม่มาก ทั้งนี้ ใครที่สนใจอยากหัดทำก็ยินดีสอนไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลก้ามปู

ภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทย “นวดแผนไทย”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ - สกุล	นางพัชรา ปะถานะ	ชื่อเล่น หม่า
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด	๑๕ เมษายน ๒๕๒๕	อายุ ๔๑ ปี อาชีพ เกษตรกรทำนา
๓. ที่อยู่	เลขที่ ๖ หมู่ที่ ๓ บ้านโนนรัง ต.ก้ามปู อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม	
๔. หมายเลขโทรศัพท์	๐๖๑-๑๐๒๓๐๕๙	

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการดูแลสุขภาพแบบดั้งเดิม เป็นการนวดเพื่อแก้อาการปวดเมื่อย กล้ามเนื้อตึง เป็นการนวดเพื่อผ่อนคลาย โดยได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้จากบิดา มารดา ปัจจุบันได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับลูกหลานที่สนใจไปหลายคนแล้ว

ประสบการณ์ และความภาคภูมิใจ เป็นอีกหนึ่งอาชีพที่หารายได้ให้กับครอบครัว เริ่มจากการนวดให้กับผู้เฒ่าผู้แก่ในบ้านตอนเด็กๆ และทำอาชีพอย่างอื่นมาด้วย ปัจจุบันได้นำความรู้ความสามารถโดยการถ่ายทอดให้แก่ลูกหลานได้

ทะเบียนราษฎรชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลก้ามปู

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม “พานบายศรี”

ข้อมูลทั่วไปผู้ให้ข้อมูล

๑. ชื่อ - สกุล	นายอนุรักษ์ ยิงจันทร์	ชื่อเล่น รักษ์
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด	๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑	อายุ ๒๕ ปี
๓. ที่อยู่	เลขที่ ๖๔ หมู่ที่ ๑๗ บ้านดอนแคนใต้ ต.ก้ามปู อ.พยุหะภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม	
๔. หมายเลขโทรศัพท์	๐๖๑-๑๓๖๗๓๗๑	

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำพานบายศรีที่ประดิษฐ์ด้วยใบตอง เพื่อใช้ประกอบพิธีทางศาสนา จัดงานประเพณีต่างในหมู่บ้าน โดยเริ่มจากการทำความเข้าใจความสะอาดวัสดุ เช่นใบตอง และวัสดุอื่น ๆ ต้องขยัน หมั่นเรียนรู้ ทำบ่อยๆ พัฒนาลวดลายต่างๆ โดยจัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการฝึกอาชีพร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบลก้ามปู ในทุกๆปี

ประสบการณ์และความภาคภูมิใจ มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมและโครงการต่างๆ ที่หน่วยงานราชการจัดขึ้นมากมาย สร้างรายได้ให้กับครอบครัว ได้เข้าร่วมเป็นวิทยากรโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลก้ามปูในหลายๆโครงการ ได้เข้าร่วมประกวดพานบายศรีในงาน โอท็อป ทุกๆปี

- เข้าร่วมประกวดพานบายศรีงานโอท็อป ปี ๒๕๖๖ ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับที่ ๑
- เข้าร่วมประกวดพานบายศรีงานโอท็อป ปี ๒๕๖๕ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๑
- เข้าร่วมประกวดพานบายศรีงานโอท็อป ปี ๒๕๖๔ ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับที่ ๑

รายละเอียดภูมิปัญญา/ภาพกิจกรรม

ทะเบียนประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลก้ามปู

ภูมิปัญญาด้านเกษตร “ทำการเกษตรแบบผสมผสาน”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล	นายประจักษ์ โคตะโม	ชื่อเล่น จักร
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด	๑๔ ธันวาคม	อายุ ๔๙ ปี อาชีพ เกษตรกรทำนา
๓. ที่อยู่	เลขที่ ๙๓ หมู่ที่ ๗ บ้านดอนแคนใต้ ต.ก้ามปู อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม	
๔. หมายเลขโทรศัพท์	๐๙๗-๐๘๐๗๕๕๙	

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น การปลูกผักแบบผสมผสาน สร้างความมั่นคงทางอาหารสามารถพึ่งพาตัวเองในสถานะต่างๆได้ ได้ศึกษาหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยทำการเกษตรปลูกผักสวนครัวแบบผสมผสาน เพื่อสร้างรายได้ ลดรายจ่ายให้กับครอบครัว

ประสบการณ์ และความภาคภูมิใจ หลังจากได้ศึกษาดูงานตามโครงการต่างๆ ผ่านการฝึกอบรมได้นำความรู้มาปรับใช้ และสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้สู่การพัฒนาสังคมที่เข้มแข็ง ภายใต้วิถีชีวิตแบบพอเพียงอย่างยั่งยืน และสามารถหารายได้สู่ครอบครัวอีกทางหนึ่ง ผู้ที่สนใจสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

ทะเบียนประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลก้ามปู

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม “สานตะกร้าจากเส้นหวายเทียม”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล นางทิพวัลย์ คำแสนพันธ์ ชื่อเล่น ย้อย
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๑๖ อายุ ๕๑ ปี อาชีพ รับราชการ
๓. ที่อยู่ องค์การบริหารส่วนตำบลก้ามปู ต.ก้ามปู จ.มหาสารคาม

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาที่ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง

ประสบการณ์ และความภาคภูมิใจ การจักสานตะกร้าด้วยเส้นหวายเทียมเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีมาตั้งแต่สมัยปู่ย่าตาทวดแล้ว และเป็นการสืบทอด ต่อกันมาหลายชั่วอายุคน ปัจจุบันสามารถเป็นวิทยากรตามโครงการต่างๆได้ การจักสานตะกร้าด้วยเส้นหวายเทียม สามารถถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง การเรียนรู้ต่างๆ อาศัยวิธีการ ฝึกหัดและบอกเล่าไม่มีหนังสือให้อ่าน ไม่มีบันทึก สะท้อนให้เห็นการเรียนรู้ความรู้ที่สะสมที่สืบทอดกันมาจากอดีต มาถึงปัจจุบันหรือที่เรียกกัน ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นการถ่ายทอดความรู้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น คงอยู่ต่อเนื่องและยั่งยืน สามารถลดค่าใช้จ่ายของครอบครัว ต่อมาชาวบ้านเห็นว่าใช้แล้วทนทาน ต้นทุนไม่แพง จึงสั่งทำ ตนจึงรู้สึกภูมิใจที่สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ถึงแม้เป็นจำนวนเงินไม่มาก ทั้งนี้ ใครที่สนใจอยากหัดทำก็ยินดีสอนไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ หรือสนใจตะกร้าหวายเทียมสามารถสั่งทำได้

รายละเอียดภูมิปัญญา/ภาพกิจกรรม

ทะเบียนราษฎรชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม “การทำเกษตรแบบผสมผสาน”

ข้อมูลทั่วไป

- ชื่อ - สกุล นางทอง ตูรัมย์ ชื่อ ร้านเข้มทอง
- วัน/เดือน/ปีเกิด - อายุ - ปี อาชีพ ขายต้นไม้
- ที่อยู่ เลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๑๕ บ้านหนองสนม ต.ก้ามปู อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ

ประสบการณ์ และความภาคภูมิใจ เป็นเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่ดำเนินการเกษตรตามแนว "ทฤษฎีใหม่" เป็นแนวทางหรือหลัก ในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ได้พระราชทานพระราชดำริไว้ โดยแบ่งพื้นที่ ออกเป็น ๔ ส่วน คือ ๑. เก็บน้ำในฤดูฝนและใช้เพาะปลูกในฤดูแล้งเลี้ยงสัตว์น้ำและพืชน้ำ ๒. ปลูกข้าว ๓. เป็นที่อยู่อาศัย สถานที่จัดอบรม และ ๔. ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ปลูกดอกไม้ ปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อใช้เป็นอาหารประจำวัน เหลือกก็เก็บไปจำหน่าย สามารถเป็นสถานที่ศึกษาดูงานให้กับประชาชนต่างๆได้

รายละเอียดภูมิปัญญา/ภาพกิจกรรม

ทะเบียนราษฎรชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลก้ามปู

ภูมิปัญญาด้านอุตสาหกรรม “ทำเครื่องเรือนจากไม้”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ - สกุล	นายถา บุญกลางศรี	ชื่อ ถา
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด	๑๖ พฤษภาคม ๒๕๐๕	อายุ ๖๑ ปี อาชีพ เกษตรกร
๓. ที่อยู่	เลขที่ ๕๖ หมู่ที่ ๑๖ บ้านไผ่ทองพัฒนา ต.ก้ามปู อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม	

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กตลอดจนอุตสาหกรรมครัวเรือน เพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมไม้ แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์

ประสบการณ์ และความภาคภูมิใจ การจัดการองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการคัดเลือกกลายไม้สำหรับหรับผลิตภัณฑ์ไม้แปรรูป เฟอร์นิเจอร์ต่างๆ เพื่อนำไปสร้างเป็นแบบจำลองความรู้และจัดเก็บเป็นองค์ความรู้ในรูปแบบระบบดิจิทัลให้แก่ผู้ที่สนใจจะศึกษาหรือนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาในการทำงานของตนเอง การจัดเก็บในรูปแบบดิจิทัล เป็นการเผยแพร่ความรู้ที่สามารถกระจายข้อมูลความรู้ให้แก่ผู้ที่ต้องการ ศึกษาได้มากที่สุด การทำเครื่องเรือนจากไม้สามารถหารายได้สู้ครอบครัวได้

ทะเบียนราษฎรชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลก้ามปู

ภูมิปัญญาด้านศาสนา “พิธีกรรมทางศาสนา”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ - สกุล	นายทองใบ นามพิมล	ชื่อ ทองใบ
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด	-	อายุ - ปี อาชีพ เกษตกร
๓. ที่อยู่	เลขที่ ๒๒ หมู่ที่ ๖ บ้านหัวหมู ต.ก้ามปู อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม	

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ การจัดตั้งพระพุทธรูป, ศาสนาพิธี, กล่าวคำถวายเครื่องไทยทาน, อ่านและเขียนภาษา

ประสบการณ์ และความภาคภูมิใจ นำสวดมนต์, ไหว้พระ, รับศีล, เข้าพรรษา, ออกพรรษา ทำให้จิตใจสงบ ช่วยให้เข้าใจในสพระธรรม เพื่อให้มีจิตใจที่เย็นสบายพันทุกข์ เชื่อว่าหากทำให้ผู้อื่นหรือ ผู้ล่วงลับจะช่วยให้สามารถเลื่อนภพภูมิขึ้นได้หากทำให้ตนเองหรือครอบครัวจะหนุนดวง โชคลาภขึ้นมาก ทั้งทางโลกและทางธรรม การสวดมนต์เป็นการกล่าวถึงคุณงามความดีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า พระองค์ท่านมีคุณวิเศษอย่างไร พระธรรมคำสอนของพระองค์มีคุณอย่างไร และพระสงฆ์ อรหันต์อริยะเจ้ามีคุณเช่นไร การสวดมนต์ด้วยความตั้งใจจนจิตเป็นสมาธิ แล้วใช้สติพิจารณา จนเกิดปัญญาและความรู้ความเข้าใจจะช่วยให้จิตใจสงบ สบายใจ และช่วยผ่อนคลาย ความกังวลได้เป็นอย่างมาก

ทะเบียนประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลก้ามปู

ภูมิปัญญาด้านการแพทย์ไทย “สมุนไพรในการรักษาโรค”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ - สกุล	นางแหวน นาราวงษ์	ชื่อ ยายแหวน
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด	๖ สิงหาคม ๒๕๐๙	อายุ ๕๗ ปี อาชีพ เกษตรกร
๓. ที่อยู่	เลขที่ ๕๘ หมู่ที่ ๑๔ บ้านหัวหมู ต.ก้ามปู อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม	

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ สมัยก่อนการเจ็บไข้ได้ป่วยการเดินทางไปหาหมอลำบาก ปู่ ย่า ตา ยาย จึงได้หายาสมุนไพร หลากหลายชนิดมารวมกันเป็นยา แล้วสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นนำเอามาใช้ในปัจจุบัน

ประสบการณ์ และความภาคภูมิใจ ได้สืบทอดและนำมาประยุกต์มาใช้ในปัจจุบัน สามารถถ่ายทอดความรู้สู่ลูกหลานได้ สามารถเป็นปราชญ์เข้าร่วมโครงการได้ และยังมีเจตจำนงที่จะเผยแพร่คุณประโยชน์และวิธีการแปรรูปสมุนไพรให้ผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ผ่านการจัดทำเนื้อหาการเรียนรู้เรื่องสรรพคุณสมุนไพรที่มีอยู่ในชุมชน ให้ผู้ที่สนใจได้เข้ามาเพิ่มพูนความรู้ได้ตลอดเวลา ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยการันตีความสำเร็จได้เป็นอย่างดี

ทะเบียนราษฎรชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลก้ามปู

ภูมิปัญญาด้านศิลปกรรม “หมอลำกลอนชิง”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ - สกุล	นายวัลลภ พวลพันธ์	ชื่อ	วัลลภ
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด	๓ กันยายน	อายุ - ปี	อาชีพ หมอลำชิง
๓. ที่อยู่	เลขที่ ๔ หมู่ที่ ๑๔ บ้านหัวหมู ต.ก้ามปู อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม		

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ ผู้ทรงความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การร้องขับลำนำอันมีแบบแผนและมีท่วงทำนองอันไพเราะ ซึ่งพอรวมคำว่า หมอลำเข้าด้วยกันแล้วก็ยังมีความหมายเป็นอีกสองนัยยะนั่นคือ หมอลำ เป็นคำเรียกขาน ศิลปะการแสดงและการขับร้องเพลงพื้นบ้านอันเป็นอมตะของภาคอีสานนี้ และอีกนัยยะหนึ่งคือ คำเรียกขาน ผู้แสดง ศิลปะการแสดงอันสำคัญชนิดนี้ ไม่จำกัดว่าเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย จะเป็นเด็ก หรือผู้ใหญ่ มีชื่อเสียงหรือยังไม่มีชื่อเสียง ก็เรียกรวมๆ กันว่า หมอลำ ทั้งสิ้น

ประสบการณ์ และความภาคภูมิใจ หมอลำกุมหัวใจของชาวอีสานมาช้านาน นอกจากจะเป็นบทกวีอันงดงามแล้ว ยังเป็นความสนุกสนานในด้านดนตรีและการแสดงที่เพลิดเพลิน และยังเป็นเครื่องผ่อนคลายความยากลำบากในช่วงทำงานกลางวันอันร้อนแฉ่งอีกด้วย สมดังคำกล่าวที่ว่า “หมอลำ” จะไม่มีวันตายไปจากลมหายใจของชาวอีสาน

รายละเอียดภูมิปัญญา/ภาพกิจกรรม

ทะเบียนราษฎรชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลก้ามปู

ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม “การป่าไม้”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ - สกุล	พจ.ไพโรจน์ โยชน์ด้วง	ชื่อ	โรจน์
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด	-	อายุ - ปี	อาชีพ รับราชการ
๓. ที่อยู่	องค์การบริหารส่วนตำบลก้ามปู ต.ก้ามปู อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม		

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวพระราชดำริด้านป่าไม้: ทรงคิดค้นนานาวิธีที่จะอนุรักษ์ป่าไม้ให้ยั่งยืนทรงสร้างความตระหนักให้มีความรักป่าไม้ด้วยจิตสำนึกร่วมกัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยในปัญหาปริมาณป่าไม้ลงเป็นอย่างมาก จึงทรงพยายามค้นหาวิธีนานาประการที่จะเพิ่มปริมาณของป่าไม้ในประเทศไทยให้เพิ่มมากขึ้นอย่างมั่นคงและถาวร โดยมีวิธีการที่เรียบง่ายและประหยัดในการดำเนินงาน ตลอดจนเป็นการส่งเสริมระบบวงจรป่าไม้ในลักษณะอันเป็นธรรมชาติดั้งเดิม ซึ่งได้พระราชทานพระราชดำริหลายวิธี

ประสบการณ์ และความภาคภูมิใจ .การปลูกป่าถ้าจะให้ราษฎรมีประโยชน์ให้เขาอยู่ได้ ให้ใช้วิธีปลูกไม้ ๓ อย่าง แต่มีประโยชน์ ๔ อย่าง คือ ไม้ใช้สอย ไม้กินได้ ไม้เศรษฐกิจ โดยรองรับการชลประทาน ปลูกรับซับน้ำ และปลูกอุดช่องโหล่ตามร่องห้วย โดยรับน้ำฝนอย่างเดียว ประโยชน์อย่างที่ ๔ ได้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพระราชดำริเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ดำเนินการในหลายส่วนราชการ ทั้งกรมป่าไม้และศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทุกแห่ง คือ การปลูกป่าใช้สอย โดยดำเนินการปลูกพันธุ์ไม้โตเร็วสำหรับตัดกิ่งมาทำฟืนเผาถ่าน ตลอดจนไม้สำหรับใช้ในการก่อสร้างและหัตถกรรมส่วนใหญ่ได้มีการปลูกพันธุ์ไม้โตเร็วเป็นสวนป่า เช่น ยูคาลิปตัส ชี่เหล็ก ประดู่ แคน กระจินยักษ์ และสะเดา เป็นต้น

รายละเอียดภูมิปัญญา/ภาพกิจกรรม

ทะเบียนประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลก้ามปู

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม “เย็บผ้า”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ - สกุล	นางบุญศรี ยิ่งแมนวาด	ชื่อเล่น มัย
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด	๒๐ สิงหาคม ๒๕๐๑	อาชีพ เกษตรกร
๓. ที่อยู่	๔๒ หมู่ ๑๓ บ้านดอนดี ต.ก้ามปู อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม	

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น ศึกษาวิธีการตัดเย็บเสื้อผ้า โดยเริ่มต้นจากความชื่นชอบ และเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการซ่อมแซมเสื้อผ้าในครัวเรือน จนทำให้มีฝีมือด้านการตัดเย็บ จึงลงทุนซื้อเครื่องจักรเย็บผ้ามาประกอบอาชีพเสริม เป็นช่างซ่อมแซม เสื้อผ้าของหมู่บ้าน จนเกิดความคล่องแคล่ว พัฒนาฝีมือ ออกแบบ ตัดเย็บผ้าไทย เป็นชุดที่สวยงาม ได้รับความนิยม จากคนในตำบลเป็นอย่างมาก

ประสบการณ์ และความภาคภูมิใจ การเย็บงานประดิษฐ์จากผ้าสามารถหารายได้ช่วยครอบครัว รู้สึกผ่อนคลายและไม่คิดอะไรฟุ้งซ่าน ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ งานประดิษฐ์จากผ้าเป็นการเย็บจากการ แยกส่วนและนำมาประกอบเป็นชิ้นงาน ทำให้ผู้ผลิตได้ฝึกความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิด ผลงานที่หลากหลายรูปแบบและสวยงามเป็นที่ต้องการของตลาด

ทะเบียนราษฎรชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลก้ามปู

ภูมิปัญญาด้านการแพทย์ไทย “นวดแผนไทย”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ - สกุล	นางบุญเที่ยง กองแก้ว	ชื่อเล่น ยายเที่ยง
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด	๑๐ มกราคม ๒๕๐๐	อาซีฟ เกษตรกร
๓. ที่อยู่	๕๒ หมู่ ๑๓ บ้านดอนตัว ต.ก้ามปู อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม	

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น การนวดนับเป็นส่วนสำคัญของการแพทย์แผนไทย กล่าวกันว่าภูมิปัญญาการนวดพื้นบ้านไทยนั้นสืบทอดกันมาช้านาน เริ่มขึ้นจากภายในครอบครัว ภรรยา นวดให้สามี ลูกหลาน นวดให้พ่อ แม่ หรือปู่ ย่า ตา ยาย มีการใช้มือ ศอก เข่า และเท้า นวดให้กันหรือนวดตนเอง ต่อมาจึงมีการคิดอุปกรณ์ในการนวดเพื่อช่วยให้ใช้น้ำหนักได้มากขึ้น เช่น กะลา เบี้ย ไม้กดหลัง นมสาวหรือนมไม้ รวมถึงการใช้ลูกประคบและอบสมุนไพรเพื่ออาศัยความร้อนจากไอน้ำร้อนหรือสมุนไพรช่วยในการบำบัดอาการ จากการนวดเพื่อช่วยเหลือคนในครอบครัว ได้พัฒนาจนเกิดความชำนาญเป็นที่รู้จักในแวดวงเพื่อนบ้านและคนในชุมชน กระทั่งกลายเป็นอาชีพหมอนวดในที่สุด

ประสบการณ์ และความภาคภูมิใจ ถ่ายทอดวิชาการนวดไทยยังไม่มีการสอนอย่างเป็นทางการเป็นระเบียบแบบแผน เป็นแต่เพียงการถ่ายทอดตามสายบรรพบุรุษหรือตระกูลเดียวกัน ผู้เป็นอาจารย์จะพิจารณาว่าลูกศิษย์เหมาะสมที่จะได้รับการถ่ายทอดความรู้ให้หรือไม่ หรืออาจเป็นผู้ที่คุ้นเคยและอยากเรียนวิชามาฝากตัวเป็นศิษย์โดยมีพิธีไหว้ครูและครอบวิชาหมอนวดให้ การเรียนการสอนมีลักษณะแบบตัวต่อตัว เริ่มเรียนจากการฝึกกำลังนิ้วตั้งแต่ขยำก้อนขี้ผึ้ง ดินน้ำมัน หรือดินเหนียว จนมีกำลังนิ้วและมือแข็งแรงมากขึ้น จากนั้นจะสอนเรื่องจุดนวด เส้นประตูลม ฯลฯ แล้วเริ่มฝึกปฏิบัติ หัดนวดครูและติดตามครูเพื่อรับรู้ประสบการณ์วิธีการนวดและวิธีจับเส้นจากครูให้ได้มากที่สุด